

Nyugatnémet közművelődési könyvtárakban

Egy esztendeje a „Bücherei und Bildung” című nyugatnémet könyvtáros szakfolyóirat meghívására tanulmányúton jártam a Német Szövetségi Köztársaságban. A tanulmányút fő célja könyvtárépítészeti tapasztalatok szerzése volt, azonban lehetőség nyílt arra, hogy a könyvtárak szervezeti kérdéseivel, továbbá könyvtártechnikai problémákkal is foglalkozzam.

A nyugatnémet könyvtárügy szervezete

A német könyvtárügy kialakulására a legjellemzőbb, hogy a közművelődési könyvtárak és a tudományos könyvtárak fejlődése egymástól függetlenül, két úton ment végbe. Ez az elkülönült fejlődés a két könyvtártípus elnevezésében is megnyilvánul: a „Bibliothek” szó használata ma is *kizárólagosan a tudományos könyvtárakra* vonatkozik, míg a közművelődési könyvtárak megnevezésére a szerényebb igényű „Bücherei” kifejezést használják. A két úton végbement fejlődés magyarázatát részben a tudományos könyvtárak arisztokratikus elzárkózottságában találjuk, másrészt közrejátszott ebben a német közművelődési könyvtári mozgalom vezetőinek személyes állásfoglalása is, nem beszélve a kérdés bonyolultságát fokozó egyéb, személyi és tárgyi problémákról.

Ma a két intézménytípus között nagy szintkülönbség tapasztalható, mind a könyvállomány összetételében, mind az ellátandó feladatokban. Jelentkezik a különbség a könyvtárosok bérezésében és képzettségi színvonalában is. Az együttműködés és a koordináció jelei csak elvétve mutatkoznak a két típus között, legtöbbször ezek is a könyvtárosok helyi kezdeményezésén alapulnak. Találkoztam olyan törekvésekkel is, amelyek a *közművelődési könyvtárak színvonalának emelésére* irányulnak, mint pl. az „Einheitsbücherei” létrehozására irányuló kezdeményezések: ezek magasabb, tudományos szintű könyvállománnyal rendelkező közművelődési könyvtárak létrehozását jelentik. Előfordult az is, hogy a régebbi alapítású, tudományos jellegű Stadtbibliotheken és a közművelődési jellegű Stadtbücherei összevonásával alakították ki az új, magasabb szintű közművelődési könyvtárat. (Reutlingen, Ludwigshafen). A jelek szerint a közeli években a színvonal további emelkedését és az együttműködés javulását várhatjuk, elsősorban az olvasótábor egyre növekvő igényeinek a hatására.

Az NSZK közművelődési könyvtárügyének szervezeti formái a föderációs államszerkezettel szoros összefüggésben alakultak ki. Nyugat-Németországban nem működik szövetségi kulturális minisztérium, az alkotmány szerint a kulturális kérdések a tartományi kormányok hatáskörébe tartoznak. *Nincs országosan egységes könyvtári törvény* sem, s ennek hiánya erős széttagoltságra vezetett. Ezzel magyarázható a tartományok könyvtárügyének különböző fejlettségi foka is. A *városi könyvtárügy*, amely a városi önkormányzati testület hatáskörébe tartozik, viszonylag fejlettebb, mint a falusi könyvtárügy, bár a városok között is igen nagy eltérések tapasztalhatók. A városi könyvtárügy viszonylagosan magasabb színvonalának magyarázatát abban látom, hogy itt a könyvtárakkal szemben támasztott követelmények sokkal erősebben és határozottabban jelentkeztek, mint a falvakban. Az igények kielégítését pedig a városok szilárdabb anyagi bázison nyugvó költségvetése jobban lehetővé tette, mint a falvak sokszor igen kis bevételekkel gazdálkodó költségvetése.

Az egységes könyvtári törvény hiánya legjobban a falvak ellátottságában mutatkozik meg: pl. Bajorország 7119 községében még mindig csak 1416 a községi könyvtárak száma, és ha az egyesületi-egyházi fenntartású közművelődési könyvtárakat hozzájuk vesszük, akkor sem haladja meg számuk a négyezret. A községek 43 százaléka még nem rendelkezik olyan könyvtári intézménnyel, amely a lakosság igényeit kellő színvonalon ki tudná elégíteni. *Az egyenlőtlen fejlődés* következtében a tartományok között igen nagy a különbség; míg a bajor tartományokban 143 járás (körzet) 478 ezer DM-ot (kb. 2,8 millió Ft) fordított a könyvtárak fenntartására, ugyanakkor a könyvtári szempontból sokkal fejlettebb Schleswig-Holstein tartomány 6 járasa több mint 300 ezer DM-ot (kb. 1,8 millió Ft) adott ki a fenti célokra.

A könyvtárügy irányítása a tartományi hatóságok részéről főleg *irányelvek formájában* történik, melyek ajánlásokat tartalmaznak a könyvtárak létrehozására, szervezeti felépítésére, a költségvetési fedezet biztosítására. Végrehajtásuk azonban *nem kötelező*, a községek saját belátásuk és anyagi lehetőségeik arányában valósíthatják meg az irányelvek ajánlásait. Szervezetileg az irányítás az ún. „Büchereistelle”-k által történik, amelyek a nálunk fennállott körzeti könyvtárakhoz hasonló intézmények: irányító, könyvellátó és tanácsadó feladatokat látnak el, kivételesen könyvtári funkciót is betöltenek. Szervezeti felépítésük, az ellátandó feladatok tartományonként

változnak, sőt elnevezésükben is számos változat létezik. Nincs egységes alapelv az ellátandó terület nagysága és a létszám tekintetében sem: az egy intézmény által ellátott könyvtárak száma 52 és 767 között mozog, az ellátott területek lélekszáma 350 ezer-től 1,7 millió lakosig terjed. Az intézmények létszáma 2 és 10 fő között váltakozik, ez a szám azonban nem arányos sem a terület lélekszámával, sem az ellátandó könyvtárak számával. A legkedvezőbb esetben 17 könyvtár esik egy könyvtárosra, de van olyan hely is, ahol 1 főnek 235 (!) könyvtár irányítását kell ellátnia.

A Büchereistelle alapvető feladata a szakmai tanácsadás, továbbá az *együttműködés megszervezése* az egyes könyvtárak között. Némelyik könyvelosztó és könyvbeszerző munkát is végez, a könyvtárakat fenntartó szervek külön megbízása alapján. Munkájukban tekintélyes helyet foglal el az új könyvtárak megszervezése is. E tevékenység során sokszor csak a személyes meggyőződés erejére tudnak támaszkodni, kötelező jogszabály nincs. Máz Németországban a falusi, községi könyvtárak fejlesztésének gondja csaknem kizárólagosan a fenti állami irányító intézményekre nehezedik, a lelkes, a könyvtárügyért a saját és a nyilvánosság útján is harcolni tudó könyvtárosok a közigazgatási szervek bürokratikus szemlélete ellenére is tudnak eredményeket felmutatni.

Azonban a német könyvtárosok körében mindinkább terjed a fenti szervezeti formák megváltoztatásának gondolata. Az 1965. évben lezajlott könyvtárosi tanácskozások alkalmával e kérdés tárgyalása előkelő helyet foglalt el. Az új szervezeti forma a javaslatok szerint a *közművelődési könyvtárügy területi megszervezése* lenne. E koncepció gyökereit részben az angolszász, részben a szovjet és a népi demokratikus országok könyvtárügyében találták meg a javaslat szerzői. Mind jobban előtérbe kerülnek a távlati tervezés kérdései, továbbá a könyvtárak közötti együttműködés megszervezésének problémája, amint ez a szakajtóban is kifejezésre jut. A könyvtárügy területi megszervezése mellett foglalt állást a tartományi kulturális miniszterek állandó tanácsa is, amely ajánlásaiban sürgős intézkedéseket javasolt a gondolat megvalósítása érdekében. A közeljövőben valószínűleg gyökeres változással lehet tehát számolni ezen a területen.

Könyvtáros egyesületek

Az egységes könyvtárügyi szervezet hiányában fokozott jelentőségük van a könyvtárakat összefogó szövetségeknek, továbbá a könyvtárosok személyi egyesületeinek. Az egyesületi kongresszusok, továbbá a tartományi konferenciák fontos szerepet töltenek be a könyvtárak életében, mert jelenleg ezek tekinthetők olyan fórumoknak, ahol a könyvtárak közös problémáikat megvitathatják.

A második világháború befejezése után újjáalakult Német Közművelődési Könyvtárszövetség (*Deutsche Bücherverband*) célkitűzései között olyanok szerepeltek, mint a törekvés az egységes könyvtári törvény létrehozására, a könyvtárosok szakmai képzésének reformjára, a Könyvtárellátó (EKZ) megszervezésére, a könyvtárosi szakfolyó-

Stuttgart könyvtári hálózata

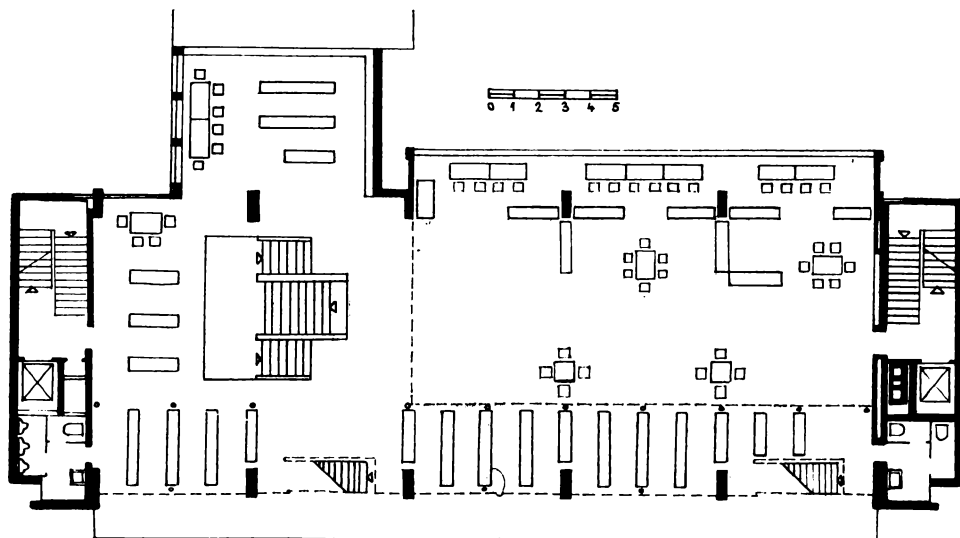
irat megindítására. A célkitűzések legtöbbje eredményesen megvalósult (szakfolyóirat, könyvtárellátó, szakmai képzés), nem járt azonban eredménnyel a könyvtárügyi törvény létrehozására irányuló törekvés a szövetségi alkotmányból adódó korlátok miatt. Ugyancsak sikertelen volt a szövetségnek az a kezdeményezése, hogy a tudományos és a közművelődési könyvtárak között évtizedek óta fennálló elszigeteltséget felszámolja.

A szövetség égisze alatt működik — 1958 óta Berlin székhellyel — az *Arbeitsstelle für Büchereiwesen* elnevezésű központi intézmény, melynek feladatkörébe tartozik a könyvtárügyre vonatkozó publikációk és dokumentumok gyűjtése, a statisztikai adatok gyűjtése, feldolgozása és közzététele, a könyvtárügy racionalizálására vonatkozó vizsgálatok, továbbá tájékoztatás és javaslatok kidolgozása a könyvtárügy fejlesztésére vonatkozóan. Az általa gondozott fontosabb kiadványsorozatok: „Büchereidienst”, „Zeitschriftendienst” cím alatt jelennek meg, továbbá itt jelenik meg a német könyvtárak összesített statisztikája is.

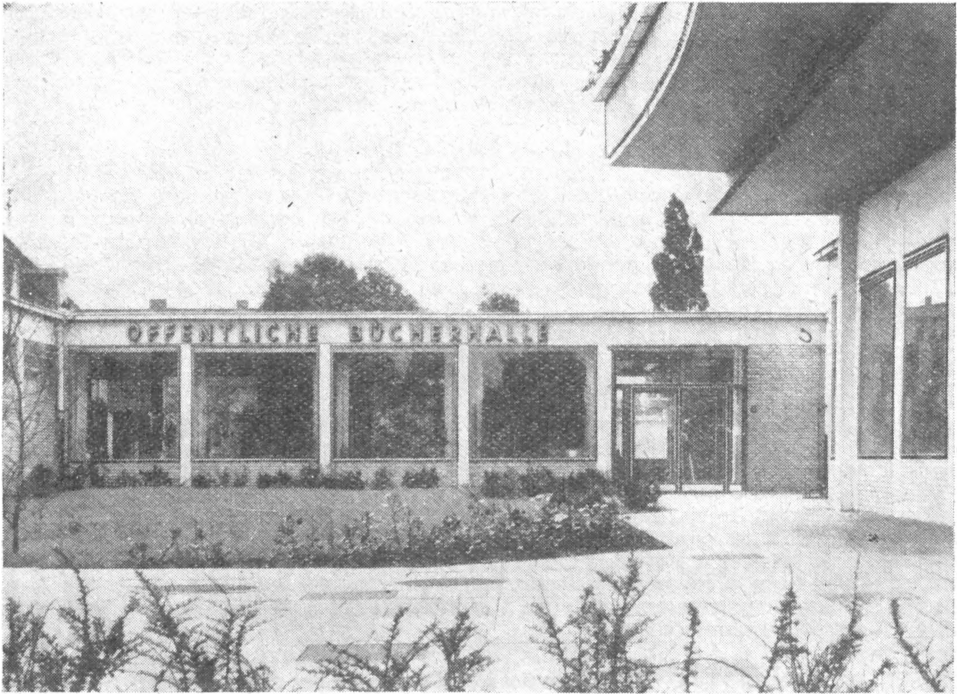
A könyvtárosok személyi egyesülete, a *Német Közművelődési Könyvtárosegyesület* a háború utáni megszállási viszonyok miatt csak 1949-ben kezdte meg működését, de ma már többezres taglétszámmal működik. Az egyesület által kiadott szakfolyóirat, a „Bücherei und Bildung” rövid idő alatt nemzetközileg elismert kiadvánnyá vált. Az egyesület szorosan együttműködik a Német Közművelődési Könyvtárszövetséggel, a könyvtárügyben felmerülő problémák megtárgyalására közös munkacsoportokat hoztak létre. Részt vesznek a nemzetközi szervezetek (UNESCO, IFLA) munkájában is. Az évente megrendezett könyvtáros kongresszusok alkalmával megtárgyalják a könyvtárügy fejlesztésének időszerű kérdéseit: 1965-ben például a mozgókönyvtárak kérdései, a központi katalógizálás problémája, továbbá a könyvtárügy területi tervezésének kérdése szerepelt a bielefeldi kongresszus napirendi pontjai között. Ma az egyesület főleg a személyi vonatkozású problémákkal foglalkozik, azonban fenntartja a jogot, hogy az alapszabályban foglaltak szerint a könyvtárügy fejlesztésében is tevékenyen közreműködjék.

„Javaslat a közművelődési könyvtárakról”

Fontos fordulópontot jelent a nyugatnémet könyvtárügyben a „Javaslat a közművelődési könyvtárakról” című dokumentum. A kiadvány a kölni Közigazgatási Egységessítési Hivatal (Kommunale Gemeinschaftsstelle für Verwaltungsvereinfachung) szerkesztésében látott napvilágot. A feladatok és a fejlődés irányának meghatározásán felül minta-szervezeti szabályzatnak is tekinthető. A könyvtárak létesítésére és fenntartására vonatkozóan pontos irányszámokat tartalmaz, és több könyvtár tapasztalati adatai alapján részletesen elemzi a könyvtárakban előforduló tipikus munkafolyamatokat, valamint azok munkaerő- és munkaidő kihatásait. A javaslat kimondja, hogy a közművelődési könyvtár valamennyi község alapintézményei közé tartozik,

A Ludwigs-Hafen-i Városi Könyvtár I. emeleti alaprajza (szabadpolcos kölcsönző)

Városi könyvtárfiók Hamburgban

éppúgy, mint az iskola vagy a közigazgatási gépezet. Bár a javaslat a községeket nem kötelezi, hatása a német könyvtárügyben máris megmutatkozik, megjelenése óta hatóságos segédeszköze a könyvtárügy fejlesztésének.

Városi könyvtárak

Kis-, közép- és nagyvárosi könyvtárakat (Reutlingen, Stuttgart, Mannheim, Ludwigshafen, Hamburg) egyaránt láttam, s megközelítőleg pontos képet nyertem a városi könyvtárak szervezeti formáiról. A városi könyvtárak általános jellemzője, hogy minden esetben csak helyi feladatokat látnak el a közigazgatási egység határain belül. Módszertani vagy hálózati kapcsolatuk a területi (falusi) könyvtárakkal még abban az esetben sincsen, ha a város egyben körzeti vagy megyei székhely. A hálózati felépítés hiánya ma még nagyon hátráltatja a német könyvtárügy fejlődését, a területi hálózati felépítés elvének elfogadása nagy anyagi eszközöket szabadíthatna fel egyéb célok megvalósítására.

Reutlingenben (70 000 lakos) már megtörtént a régebbi alapítású tudományos jellegű Stadtbibliothek és a közművelődési jellegű Stadtbücherei összevonása, az új intézmény Einheitsbücherei jellegű. Ellátottsági és forgalmi adatai jók: állománya 68 000 kötet (1 lakosra kb. 1 kötet), évi forgalma a négy fiókkönyvtárral együtt meghaladja a 180 000 kötetet. Könyvbeszerzésre évente 55 ezer DM áll rendelkezésére, ebből kb. 4000 kötet szerezhető be. Tevékenységét a korszerűség jellemzi, a kulturális élet egyéb területeivel rendszeresen együttműködik. Ajánló könyvjegyzékei ízléses kivitelűek, s a hagyományok ápolása mellett a modern élet problémáival is foglalkoznak. 80—100 főnyi közönség látogatja irodalmi összejöveteleiket, ezeket legtöbbször a helyi népfőiskolával közösen rendezik meg.

Baden-Württemberg tartomány székhelyén, Stuttgartban az elmúlt évben adták át rendeltetésének a város új, közművelődési könyvtári épületét. Az építész feladatát kiválóan oldotta meg: az egykori Wilhelmshaus klasszicista stílusú műemlék jellegét megtartva, látványos és modern közművelődési könyvtárat alkotott.

A központi könyvtár és a hozzátartozó kerületi könyvtárak a város egész területét átfogják (l. a térképet), bár a 22 intézmény a város nagyságához mérten még

nem mondható elégségesnek. Ezért a tervekben a hálózat további bővítése és a mozgókönyvtárak számának emelése is szerepel. A könyvek feldolgozása és elosztása központosan történik, ugyancsak a központi épületben található a kerületi hálózat kiegészítő raktára is, a mozgókönyvtárak garázshelyiségeivel egyetemben.

Igen jó a könyvtár technikai felszereltsége: a kölcsönzést gépesítették, Remington rendszerű, foto-eljárással működő gépet állítottak be erre a célra, olvasó és nagyító berendezéssel ugyancsak jól el van látva a könyvtár. Ki kell emelnem még a *zenei könyvtárat* és a vak olvasók számára létesített *hangoskönyvtárat*. Ez utóbbi mintegy 1000 mű magnetofon-felvételével rendelkezik, és használóinak száma meghaladja az 1500 főt. A részleg Ausztria és Svájc területére is kölcsönöz magnószalagot.

Mannheim, a Rajna-parti nagyváros közművelődési könyvtára 1961-ben költözött be új épületébe. Stuttgarthoz hasonlóan itt a városnak a bombázások során megromgált egyik műemlék épületét állították helyre. Az építész sikeresen oldotta meg feladatát: az udvar teljes beépítésével és a könyvtári helyiségek három szinten történő elhelyezésével jól szervezett könyvtárat hozott létre. Az épületben a központi kölcsönzési helyiségei mellett gyermekkönyvtár, zenei könyvtár, folyóiratolvasó működik, az irodalmi rendezvények céljaira pedig külön előadóterem áll rendelkezésre.

Mannheimmal szemben, a Rajna túlsó partján fekszik *Ludwigshafen*, a kémia városa. Száz évvel ezelőtt, 1865-ben telepedett le itt a BASF cég (Badische Anilin und Sodafabrik), a világ egyik legismertebb vegyipari vállalata. A kilométereken át húzódo gyártelep sokezeres munkáslétszámával a város gazdasági-társadalmi struktúrájának meghatározó tényezőjévé vált.

A városi könyvtárat itt a forgalmas üzleti negyedbe telepítették, hatszintes, könyvtári célokra létesített épületben. Az épület különösen esti világításban nyújt vonzó képet az érkezőnek. Hasznos alapterülete 2260 m², befogadóképességét 130 000 kötetre méretezték. Az új épületbe való költözéssel egy időben megtörtént a tudományos könyvtár és a közművelődési könyvtár egyesülése, ezért ez az Einheitsbücherei jellemző modelljének tekinthető.

A szervezeti felépítésben a vertikális elve érvényesül, a könyvtárosok többirányú feladatokat látnak el. Igen nagy gondot fordítanak a beszerzendő könyvek kiválasztására, ezt a munkát a több főből álló lektori csoport látja el. Az adminisztrációs munkát technikai munkások (Büchereihilfe) látják el, ezek képzését a könyvtár saját tanterv alapján végzi.

A könyvtár csaknem 1 millió DM költségvetéssel gazdálkodik, olvasóinak száma meghaladja a 22 000 főt, akik 1964-ben több mint 600 ezer kötetet kölcsönöztek.

A *hamburgi* városi könyvtárhálózat a polgári könyvtárak jellegzetes formájában jött létre, 1899-ben, alapítvány jelleggel. Ezt a szervezeti formát a mai napig megtartották. A hamburgi könyvtárak a német könyvtárügyben mindig kezdeményező szerepet tölthettek be, már 1910-ben az elsők között folytattak kísérleteket a szabadpólc bevezetésére. Az első, teljesen szabadpólcos közművelődési könyvtár is Hamburgban nyílt meg, 1933-ban. A hamburgi könyvtárosok voltak azok, akik a szabadpólc-zárt pólc vitában mindig következetesen az olvasók igényeinek jobb kielégítését biztosító új rendszer mellett törtek lándsát. A második világháború befejezése után is az úttörők közé tartoztak, a public-library irányzat terjesztésében tevékenyen működtek közre. Az utóbbi években pedig nagy érdeme a Bücherhalle-alapítvány vezetőségének és különösen Dr. Rudolf Joerden igazgatónak, hogy a könyvtári munkában bevezették és megvalósították a több évre terjedő távlati tervezést.

Pontosan kidolgozott mérőszámaik és irányszámaik közül itt csak a könyvtári intézmények helyszükségleti normáit szeretném ismertetni. Ezek a normák a tartományi hatóságok jóváhagyása után 1960. június 1-én léptek életbe, és azóta érezhető fejlődést eredményeztek.

Helyiségnormák	1.	2.	3.	4.
	Elővárosi könyvtár 6000 lakos 6000 kötet	Kis városrészi könyvtár 12 000 lakos 12 000 kötet	Városrészi könyvtár 20 000 lakos 20 000 kötet	Nagy városrészi könyvtár 30 000 lakos 30 000 kötet
Bejárati zóna	22 m ²	35 m ²	54 m ²	73 m ²
Nyílvántartó zóna	17 m ²	30 m ²	40 m ²	80 m ²
Felnőtt részleg	72 m ²	144 m ²	224 m ²	352 m ²
Gyermek részleg	36 m ²	72 m ²	144 m ²	192 m ²
Igazgatás	16 m ²	38 m ²	74 m ²	98 m ²
Egyéb helyiségek	10 m ²	28 m ²	61 m ²	91 m ²
Összesen	173 m ²	347 m ²	597 m ²	886 m ²

A normák kidolgozásánál különös figyelmet fordítottak a gyermekolvasók igényeire. A hamburgi könyvtári hálózat intézményei — 3 kivétellel — mindenütt rendelkeznek önálló gyermekrészleggel.

A hamburgi közművelődési hálózat 1963-ban kb. 6,2 millió DM (37 millió Ft) költségvetéssel gazdálkodott. Az egy főre eső könyvtári kiadások terén Berlin után a 2. helyen áll, lakosonként 3,34 DM (20 Ft) könyvtári kiadással. A hálózat összes olvasóinak a száma 118 416 fő, a lakosság 6,4 százaléka olvasó. A könyvtárak dolgozóinak a száma 497 fő, melyből könyvtáros 124 fő, könyvtártechnikai dolgozó 203 fő, munkás és gyakornok 47, mellékfoglalkozású 123 fő.

Sajnálatos árnyoldala Hamburg könyvtárügyének, hogy a hálózat központi könyvtára, amely magasabb szintű állománnyal kiegészíthetné a kerületi könyvtárak munkáját, még nem épült fel, a hálózati központ könyvtári célra alkalmatlan épületben működik. Ennek oka az volt, hogy a rendelkezésre álló kereteket elsősorban a gyors ütemben épülő lakótelepek könyvtárainak létesítésére fordították. A központi könyvtár hiánya főleg a tájékoztató szolgálatban érezhető, bár a kerületi könyvtárak rendelkeznek kisebb reference gyűjteménnyel a sürgős igények kielégítésére. Az ottani könyvtárosok is világosan látják, hogy a korszerűen kiépített kerületi hálózat mellett létfontosságú a központi könyvtár létesítése is, és távlati terveikben ennek a kérdésnek a megoldása is szerepel.

A meglátogatott városok közül a legátgondoltabb és rendszerezettebb könyvtári munkát Hamburgban tapasztaltam, és ezt a véleményemet a német könyvtárosok is elfogadták, akik elismeréssel nyilatkoztak a hamburgiak munkájáról, kiemelve a német könyvtárügyben betöltött vezető és kezdeményező szerepüket. Meg kell említenem azt is, hogy a könyvtárosok részéről nagy érdeklődést tapasztaltam a magyar könyvtárügy és különösen annak a hálózati és a területi szervezési munkában elért eredményei iránt. Kifogásolták azonban azt, és ennek a véleményüknek indokolt helyt adni, hogy nagyon kevés az az írásos dokumentációs anyag, amely elért eredményeinkről *idegen nyelven is hozzáférhető*. Rajtunk múlik tehát, hogy ez irányú jogos kifogásainkat kielégítsük és a könyvtári munkában elért eredményeinkről a nemzetközi sajtó hasábjain is gyakrabban adjunk számot.

Mezei György

BÉKÉS ÉS CSONGRÁD megye ötven főhivatású járási és községi könyvtárosának részvételével továbbképző tanfolyamot rendezett a két megyei könyvtár Csongrádon.

A tanfolyamon a 3. ötéves terv könyvtári irányelveiről *Futala Tibor*, a Művelődésügyi Minisztérium könyvtárosztályának munkatársa; a korszerű könyvtár elhelyezési és berendezési kérdéseiről, a könyvvállomány tervszerű alakításáról pedig *Sallai István*, a KMK főosztályvezetője tartott előadást. Az állományelemzés módszertanáról *Ónódy Miklós*, az olvasáselemzés szerepéről és módszeréről *Iszlai Zoltán*, a KMK munkatársa beszélt. Előadás hangzott el a népművelési munka időszzerű elvi és gyakorlati kérdéseiről és az ifjúság olvasási problémáiról is. Az időszzerű társadalomtudományi és politikai irodalomról *Góby Józsefné*, a Kossuth Kiadó munkatársa, a mai külföldi irodalomról pedig *Csertői Oszkár*, az Európa Könyvkiadó felelős szerkesztője tartott tájékoztatót.

Szerepelt a programban író-olvasó találkozó is *Fodor András József Attila*-díjas költőnek és *Béládi Miklós* irodalomtörténésznek, a *Kritika* c. folyóirat szerkesztőjének részvételével. (tóthpál)

P á l y á z a t i f e l h í v á s

A SZOT kulturális, agitációs és propaganda osztálya nyilvános pályázatot hirdet egyének és munkaközösségek számára. Pályázni lehet az alábbi témakörökbe vágó tudományos igényű tanulmányokkal:

1. Egy üzem vagy egy meghatározott munkásréteg olvasási viszonyai.
2. Az ipari tanulók vagy általában a munkásifjúság olvasási viszonyai, a velük kapcsolatos könyvtári munka sajátos kérdései.
3. A könyvtár és a népművelés többi ágának kapcsolata egy adott üzemben vagy területen.
4. A Művelődésügyi Minisztérium könyvtárosztálya által kiírt könyvtártudományi pályázaton (megjelent lapunk ez évi 5. számában) legjobb eredményt elért, díjazott pályamunkával, amennyiben azt szakszervezeti könyvtáros készítette.

A pályázatok benyújtási határideje — a 4. pontban megjelölt kivételével — 1966. december 1. A pályamunkákat jellegével a SZOT kulturális, agitációs és propaganda osztályára (Budapest, VI., Dózsa György út 84/b.) kell küldeni két gépet példányban. A pályamunkákat az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács és a SZOT által létrehozott közös bizottság bírálja el.

Pályadíjak: Az 1–3. pontban megjelölt témákra: I. díj: 2500 forint, II. díj: 2000 Ft, III. díj: 1500 forint. A 4. pontban megjelölt témában egy darab 2000 forintos díjat adunk ki.

A pályamunkák értékétől függően több díj is kiadható.

SZOT Kulturális, Agitációs és Propaganda Osztály